तथा तु नियतात्मानं तं नृपं मुनिसत्तमः । आवभाषे स धर्म्मात्मा तस्यैवार्थचिकीर्षया ।
स तस्य मनुजेन्द्रस्य पश्यतो भगवानृषिः । ऊर्द्ध्वमाचक्रमे द्रष्टुं भास्करं भास्करद्युतिः । ११००
सहस्रांशुं ततो विप्रः कृताञ्जलिरुपस्थितः । वशिष्ठोऽहमिति प्रीत्या स चात्मानं न्यवेदयत् ।
तमुवाच महातेजा विवस्वान्मुनिसत्तमं । महर्षे स्वागतं तेऽस्तु कथयस्व यथेप्सितं ।
यदिच्छसि महाभाग मत्तः प्रवदतांवर । तत्ते दद्यामभिप्रेतं यद्यपिस्यात्सुदुष्करं ।
एवमुक्तः स तेनर्षिर्वशिष्ठः प्रत्यभाषत । प्रणिपत्य विवस्वन्तं भानुमन्तं महातपाः ।
॥ वशिष्ठ उवाच ॥ यैषा ते तपती नाम सावित्र्यवरजा सुता । तां त्वां सम्वरणस्यार्थे वरयामि विभावसो । ११०५
स हि राजा बृहत्कीर्त्तिर्द्धर्म्मार्थविदुदारधीः । युक्तः सम्वरणो भर्त्ता दुहितुस्ते विहङ्गम ।
इत्युक्तः स तदा तेन ददानीत्येव निश्चितः । प्रत्यभाषत तं विप्रं प्रतिनन्द्य दिवाकरः ।
वरः सम्वरणो राज्ञां त्वमृषीणां वरो मुने । तपती योषितां श्रेष्ठा किमन्यदपवर्जनात् ।
ततः सर्व्वानवद्याङ्गीं तपतीं तपनः स्वयं । ददौ सम्वरणस्यार्थे वशिष्ठाय महात्मने ।
प्रतिजग्राह तां कन्यां महर्षिस्तपतीं तदा । वशिष्ठोऽथ विसृष्टस्तु पुनरेवाजगाम ह । ११२०
यत्र विख्यातकीर्त्तिः स कुरूणामृषभोऽभवत् । स राजा मन्मथाविष्टस्तद्गतेनान्तरात्मना ।
दृष्ट्वा च देवकन्यां तां तपतीं चारुहासिनीं । वशिष्ठेन सहायान्तीं संहृष्टोऽभ्यधिकं बभौ ।
रुरुचे साऽधिकं सुभ्रूरापतन्ती नभस्तलात् । सौदामिनीव विभ्रष्टा द्योतयन्ती दिशस्त्विषा ।
कृच्छ्रात्द्वादशरात्रे तु तस्य राज्ञः समाहिते । आजगाम विशुद्धात्मा वशिष्ठो भगवानृषिः ।
तपसाराध्य वरदं देवं गोपतिमीश्वरं । लेभे सम्वरणो भार्य्यां वशिष्ठस्यैव तेजसा । ११२५
ततस्तस्मिन्गिरिश्रेष्ठे देवगन्धर्व्वसेविते । जग्राह विधिवत्पाणिं तपत्याः स नरर्षभः ।
वशिष्ठेनाभ्यनुज्ञातस्तस्मिन्नेव धराधरे । सोऽकामयत राजर्षिर्विहर्त्तुं सह भार्य्यया ।
ततः पुरेच राष्ट्रेच वनेषूपवनेषु च । आदिदेश महीपालस्तमेवसचिवं तदा ।
नृपतिं त्वभ्यनुज्ञाप्य वशिष्ठोऽथापचक्रमे । सोऽथ राजा गिरौ तस्मिन्विजहारामरो यथा ।
ततो द्वादशवर्षेषु काननेषु वनेषु च । रेमे तस्मिन्गिरौ राजा तथैव सह भार्य्यया । ११३०
तस्य राज्ञः पुरे तस्मिन्समा द्वादश सत्तम । न ववर्ष सहस्राक्षो राष्ट्रेचैवास्य भारत ।
ततस्तस्यामनावृष्ट्यां प्रवृत्तायामरिन्दम । प्रजाः क्षयमुपाजग्मुः सर्व्वाः सस्थाणुजङ्गमाः ।
तस्मिंस्तथाविधे काले वर्त्तमाने सुदारुणे । नावश्यायः पपातोर्व्यां ततः सस्यानि नारुहन् ।
ततो विभ्रान्तमनसो जनाः क्षुद्भयपीडिताः । गृहाणि सम्परित्यज्य बभ्रमुः प्रदिशो दिशः ।
ततस्तस्मिन्पुरे राष्ट्रे त्यक्तदारपरिग्रहाः । परस्परममर्य्यादाः क्षुधार्त्ता जज्ञिरे जनाः । ११३५
तत्क्षुधार्त्तैर्निराहारैः शवभूतैस्तथानरैः । अभवत्प्रेतराजस्य पुरं प्रेतैरिवावृतं ।
ततस्तु तादृशं दृष्ट्वा स एव भगवानृषिः । अभ्यवर्षत धर्म्मात्मा वशिष्ठो मुनिसत्तमः ।
तच्च पार्थिवशार्दूलमानयामास तत्पुरं । तपत्या सहितं राजन् व्युषितं शाश्वतीः समाः ।